

Milí čtenáři,

bývaly doby, kdy jsme putovali Českou Kanadou, všemi smysly hltali nespoutanou krásu řídké osídleného kraje a představovali jsme si, že jsme na dalekém Západě či Severu, protože jsme věděli, že do opravdové Kanady nás hned tak někdo nepustí. Čas oponou trhnul a všechno je jinak: kdo chce (a jeho peněženka může) míří do And či Tibetu a z pláží v Karibiku nebo Indonésii posílají usměvavé fotky už nejen celebrity, ale také leckterí lidé z podzámčí. Jenže to má i neveselé důsledky. Když jsme kdysi mokli v šumavských lesích, bloudili v Beskydech nebo jsme se při bouřce krčili v kleči Orlických hor, věděli jsme (s romanticky rozechvělou duší), že příroda je divoká právě tady a teď, a foglarovsko-setonovské rady, jak – bez přehánění – přežít, byly naším hlavním evangeliem. Avšak široké možnosti nynější doby vedou často k přesvědčení, že ty opravdu mocné, úcty-hodné přírodní síly už najdeme jen v exotických prázdninových destinacích, zatímco u nás se je podařilo spoutat a učinit z nich přívětivý doplněk sídelní kaše, cyklotras a sjezdovek. A pak se snadno přihodí, že uprostřed vichřice se dospělý člověk vypraví s jedenáctiletou dívkou na hřbitov a nechá ji tam stát pod stromem, až větrem stržená větev vykoná – s erbenovskými strašlivou přímočarostí – to nejtragičtější dílo. Záběry z místa neštěstí se už z médií vytratily, ale jeden úkol nám ta úděsná událost zůstává: uvědomit si s vysokou naléhavostí, že řád přírodních živlů odnikud nezmizel a že jeho respektování i ve zdánlivě banálních situacích je trvalým úkolem. Pokud tohle implantujeme do svých myslí, život té dívky nebyl přerván zcela nadarmo. Záleží však na každém z nás.

První jarní Ďáblík letošního roku začíná vzpomínkou na Ivana Dejmalu. Pak se věnujeme energetice (dozvíte se, jakou ziskovou bilanci přináší ČEZu státní protekcionismus i jak dopadla loňská Solární liga), ale nakonec převládne – v tuto roční dobu zřejmě logicky – tematika ochrany přírody: čekají na vás rašeliniště, českobudějovická Stromovka, ohrožené stromy, ropuchy, a dokonce nastražená železa a otrávené návnady. Věnujeme se však i GMO potravinám, výstavě o odpadech, českobudějovickým megaprojektům centra Černý pelikán i naddimenzovaných protipovodňových opatření na Malši a nedávným pokusům vytráskat nejisté peníze a ještě nejistější prestiž z pořádání lyžařských závodů takřka na dohled nížinám. A ještě něco navíc: shodou okolností se nám sešlo i několik příspěvků vzpomínkových, fejetonových či korespondenčních.

Tomáš Malina

Vzpomínka na Ivana Dejmalu

Ve středu 6. února před půlnocí se stala smutná věc, zemřel Ing. Ivan Dejmál, člověk s vírou a pevnou páteří, ekolog se znalostí a citem, politik s mírou a bývalý ministr životního prostředí, který vybudoval základy politiky ochrany životního prostředí, ze kterých žijeme dodnes.

Zpráva o smrti Ivana Dejmalu mne nepříjemně překvapila, a přestože jsme se v posledních letech nevidali moc často, mám pocit ztráty velmi blízkého člověka na tomto světě. Snad i proto, že jsme měli společný kraj, odkud pocházíme, České středohoří, který podobně ovlivnil naše směřování k ochraně životního prostředí. Kraj plný kontrastů s krajinou jedinečné neopakovatelné krásy na straně jedné a s krajinou zničenou do morku kostí na straně druhé. Byla to i krajina Sudet, ve kterých žije tolik lidí, jejichž rodiny zde nemají hluboko zapuštěné kořeny, až to bije do očí. Člověka

se tak velká devastace území a devastace vazeb lidí ke krajině prostě nemůže nedotknout.

Poznal jsem Ivana Dejmalu prostřednictvím ekologických dýchánek pořádaných v jeho bytě na sklonku osmdesátých let, v době, kdy se na nich scházeli lidé z ekologické sekce Charty 77, ale zároveň lidé, kterým prostě nestačilo uklizení papírů v lese a kteří chtěli bránit devastaci naší krajiny komunistickými

velkostavbami. Ostatně tytéž lidi člověk mohl potkávat v té době na pravidelných demonstracích ve Stromovce proti výstavbě magistrály tímto jedinečným pražským parkem. Jen na okraj: všimněme si, že parku hrozí něco podobného v jiných barvách po dvaceti letech znovu. I takového opakování historie v různých kauzách si Ivan Dejmal všiml a zastával k nim stejné a opodstatněné postoje, ať už to bylo za komunistů anebo po roce 1989. Na druhé straně, když zjistil, že jeho názor není úplně opodstatněný, nebál se ho změnit a dokázal to udělat bez ztráty tváře. A to vyžaduje osobní odvalu.

Z jeho činnosti na postu ministra životního prostředí ve vládě Petra Pitharta v letech 1991 – 92 žijeme dodnes. Zákon o ochraně přírody a krajiny, jím tolik milované, je stále naprostým základem naší ekologické legislativy. Na jeho vzniku měl lví podíl. Krajíně se věnoval v konkrétních případech územních plánů, na nichž pracoval poté, co už nebyl ministrem. Spolupracoval jsem s ním při tvorbě studie zaměřené na vesecké údolí u Liberce, kde byla plánovaná výstavba přehrady. Společně s Ing. arch. Ivanem Plickou navrhli studii, o kterou jsme v té době ještě v Dětech Země opřeli kampaň na záchranu tohoto údolí a přišli s konkrétním návrhem alternativy k plánované přehradě. Myslím, že je řada podobných míst v České republice, která Ivanu Dejmalovi vděčí za ochranu své „tváře země“. Takto konkrétně přispíval k utváření „Tváře naší země – krajíně domova“, jak se jmenovala konference jím pořádaná.

V osobě Ivana Dejmalu odešel nejen významný ekolog a politik, ale především čestný člověk a velká osobnost. Neznám nikoho dalšího, koho by tak vysoká politická funkce, jakou nepochybně post ministra životního prostředí je, lidsky v podstatě nezměnila. V době, kdy byl ministrem, nepřístupoval k lidem z nějakého nadřazeného postavení. Při rozhovoru s ním v té době jste měli dojem, že mluvíte se sobě rovným a to je při diskusi nesmírně důležité. Po skončení jeho funkčního období jako ministra v Ivanu Dejmalovi nezůstala touha po moci a lítost nad její ztrátou. V podstatě druhý den po skončení na ministerském postu neměl problém se vrátit s ekologickými aktivisty na ulici a demonstrovat proti výstavbě Gabčíkova.

Ivan Dejmal bude scházet v českém ekologickém hnutí, v české politice, české krajíně. Jeho nejbližším vyjadřuji jménem svým i Arniky touto cestou upřímnou soustrast. Čest jeho památce.

Jindřich Petrlík, člen výkonné rady sdružení Arnika

Jihočeši obhájili prvenství v Solární lize 2007

Tradičním vyhlášením sídel, která si u nás vloni nejlépe vedla v Solární lize ČR, soutěži obcí a měst ve využívání energie Slunce, byl 14. ledna v Ostravě při veletrhu Infotherma na výstavišti Černá louka završen již 4. ročník tohoto klání o sluneční body. Organizuje ho občanské sdružení Liga ekologických alternativ (LEA) s cílem přispět zviditelnováním domácích i zahraničních zkušeností, novinek i trendů ke zvýšení celospolečenského zájmu o přínosy, které perspektivní obor solární energetiky i u nás stále zřetelněji nabízí.

„Obdobně jako ve sportu mohou i v naší soutěži občané, školy, firmy i úřady skórovat tím, že jednoduše přihlásí své kolektory na ohřev vody a přitápění či panely produkující solární elektřinu, čímž získávají pro svou obec nebo město body, které sídlu vynesou podle výše umístění v žebříčcích pěti kategorií samozřejmě i propagační a často také ekologický efekt,“ vysvětluje za porotu soutěže její předseda Karel Merhaut z LEA a shrnuje výsledky: „Za rok 2007 připadly tituly Solární mistr ČR poprvé Ostravě a dále jihomoravským Dubňanům a obci Ostrožská Lhota. Rusava ze Zlínska ho dokonce obhájila hned ve třech kategoriích.“

OSTRAVA BODOVALA VELIKÁNY

Severomoravská metropole v kategorii měst nad 50 tisíc obyvatel v posledních dnech loňska těsně předstihla vloni první Plzeň díky přihlášení velkých ploch teplovodních kolektorů – např. na Domově důchodců Korýtko (zhruba 400 m²), na vodním areálu v Ostravě-jih (150m²) i díky množství menších systémů. Ostrava má také jako jediné město republiky už přes 2 000 m² kapalinových kolektorů evidovaných v soutěži.

ZLÍNSKU PŘIBYLO ESO

Dubňany z Hodonínska primát mezi sídly do 50 tisíc obyvatel získaly díky solárnímu parku společnosti Sluneta o instalovaném výkonu 515 kWp. Ostrožské Lhotě u Uherského Hradiště na Zlínsku umožnila v kategorii fotovoltaických systémů zvítězit ještě větší solární elektrárna postavená firmou HiTechSolar (702 kWp). Rusava z téhož kraje v čele tří dalších kategorií (souhrnné hlavní i v kategoriích sídel s termickými kolektory

a sídel s méně než 5 tisíci obyvateli) nebyla nikým předstížena už čtyři roky, hlavně díky kolektorové ploše zhruba 550 m² na tamním koupališti.

MELA MEZI SOLÁRNÍMI PARKY

Obvyklý neoficiální titul Skokan roku si právem vysloužila hned dvě sídla: podšumavské Bušanovice (s naším prvním velkým solárním parkem - 693 kWp) a rovněž Ostrožská Lhota. Tato, před rokem na solárním nebi zcela neznámá sídla, doskočila na prestižní čelná místa – první z těchto obcí dokonce na páté místo hlavní kategorie, následována zde Ostrožskou Lhotou. Tu pro změnu na špičce fotovoltaických systémů následují zase Bušanovice.

Právě boom velkých slunečních elektráren se v loňském ročníku solární ligy stal jejím charakteristickým rysem i zpestřením. Tak například další instalace s řádu stovek kWp z Úštěku-Habřiny na Litoměřicku (507 kWp) skončila v soutěžní kategorii pro fotovoltaiku na třetím místě a odbornou veřejnost zaujala mimo jiné nejnižšími u nás dosaženými měrnými náklady solárního parku na volné půdě (pod 117 000 Kč bez DPH na kilowattpeak výkonu). Značnou pozornost vzbudil i solární park společnosti Energy 21 v Jaroslavicích u Znojma (900 kWp), nepřipojený však do konce roku 2007 k síti, a proto dosud nezahrnutý v solární lize.

“ŠTÁVA” ZE SLUNÍČKA I BEZ DOTACÍ?

Zájem o budování slunečních elektráren přitom začaly projevovat nejen naše i zahraniční ekonomicky stabilní a silné firmy, ale též technicky zdatní jednotlivci, a to nejen za podmínky získání stále obtížněji dostupných tuzemských či evropských dotací, ale rovněž už jen s kalkulací kombinace bankovního úvěru, stanovené výhodné výkupní ceny elektřiny (13,46 Kč/kWh) nebo využití tzv. zelených bonusů a vlastních zdrojů.

Odvalu a šikovnost při instalaci polohovacích tracků zcela vlastní konstrukce osvědčili kupříkladu otec a syn Janouškovi z horského střediska Rokytnice nad Jizerou, kteří svou elektrárnu o výkonu 31,7 kWp uvedli do života bez dotace, jen s úvěrem.

Ofenzíva slunečních elektráren, jež dala celému ročníku solární ligy potřebnou atmosféru zajímavého zápolení, se nakonec odrazila v konečném součtu přihlášených instalovaných výkonů: stoupl proti předešlému roku devětkrát - na 2,990 MWp! Je mimochodem výmluvné, že mistr roku 2006 v kategorii sídel s fotovoltaikou, elektrárna v Opatově o 60 kWp, se zde nyní propadla až na šesté místo.

ŠTIKA Z VOD TERMIKY

Teplodvodních kolektorů soutěž v závěru ročníku evidovala přes 18 200 m², což znamená, že rok přinesl „do hry“ necelých 5 000 m². Přesto i tato sféra oboru vykázala některé slibné rysy. Podle dodavatelů instalací přibývá těch, kdo si zařízení pořizují i bez často klopotného čekání na dotace. Zaměstnanost montážníků zakázkami občanů údajně vzrůstá. Lze tak odhadovat, že stejně jako sféru fotovoltaiky čeká i termiku výraznější nárůst zájmu.

Již dnes o něm mluví např. Jiří Hrádek z montážní společnost JH-Solar z Jindřichohradecka, která sama do soutěže přihlásila přes 700 m² kolektorů. Postarala se tak v roli nejagilnější firmy roku o nejštedřejší příliv bodů za termiku na konta řady obcí a měst, kde systémy osazovala. Tato do značné míry především jihočeská kolekce přihlášek (firma totiž instaluje systémy i v jiných krajích) znamenala i cenný nárůst šancí regionu v každoročním neoficiálním klání krajů.

JIHOČEŠI OBHÁJILI

Značný bodový příděl Jihočechům zajistila hned v úvodu ročníku i ukázková „malá domů“ zahraná bušanovickým solárním parkem. Na cílové pásce pak opravdu Jihočeši potvrdili své loňské prvenství. Minule druhé Plzeňáky předstihl kraj Zlínský.

Pro úplnost dodejme, že vloni plocha všech typů solárních modulů v soutěži vzrostla ze 17 500 m² na 41 700 m², tj. o 138 % a v solární lize se objevilo na sto nových sídel - ve hře jich LEA na prahu roku 2008 evidovala 520.

„SOLÁRNÍM“ PUBLICISTOU ROKU BŘETISLAV KOČ

Tradiční tečkou za výsledky bývá také ocenění zvláště aktivního novináře, který se obnovitelným zdrojům kvalifikovaně a systematicky věnuje. Tentokrát byl z mála žurnalistů, kteří takovým nárokům vyhovují, vybrán nestor oboru – volný novinář Břetislav Koč. Solární ligu nejednou prezentoval ve škále médií, zejména v časopise Veřejná správa a v médiích orientovaných na udržitelnou energetiku a zemědělství. Jako člověk stále "šňerující"

republikou (i cizinou) za novými projekty ekoenergetiky proslul ochotou vždy si prodloužit cestu, je-li šance do bloku a fotoaparátu načerpat nový materiál. Nestorovi ekologického zpravodajství a publicistiky proto LEA ráda poděkovala za práci v zastoupení všech příznivců čisté energie a perspektivních technologií přispívajících ke zdravějšímu ovzduší a nabízejících jednu z odpovědí na řešení rizik globálního oteplování.

Více informací na www.solarniliga.cz.

Z tiskové zprávy Ligy ekologických alternativ, pořadatele soutěže

Slunce jako motor

Za naší doby přichází se k poznání, že snad není dalek čas, kdy budou prameny hořlavých olejů a ložiska uhlí vyčerpány, a k tomu pojí se snaha nalézt náhradu za tyto látky aneb vynajít jiný způsob, kterým by se dala práce konati. Tak podařilo se již využití síly větru ke konání práce (k čerpání vody a.j.), proměňovati elektrinu v různou práci a brzo dojde snad i na jiné prostředky, jichž si dosud nevšímáno, jako elektrina v ovzduší, pohyb vody při přílivu a odlivu na všech březích mořských atd. K pokusům těmto důstojně se řadí nový, mající za účel využítkovati teplo sluneční. Studium tepla slunečního tak pokročilo, že náhledy a výzkumy teoretické počínají se prakticky prováděti. Seznamujeme dnes čtenáře své s novým strojem parním, jenž v pohyb se uvádí jedině teplem slunečním. Na jedné z posledních výstav viděti bylo takový parní stroj, který hnal tiskařský lis, na němž se tiskl příležitostní časopis: „Sluneční noviny“.

Hlavní částkou tohoto nového stroje je veliké duté zrcadlo (asi 3,5 m v průměru), v jehož ohnisku umístěn jest malý kotel. Zrcadlo postaví se tak proti slunci, aby paprsky dopadaly rovnoběžně s osou, ty se pak odrážejí a soustřeďují na kotli, jehož vodu ohřívají. Stroje ty zdokonaleny již tak, že dovolují využítkovat 60 až 80 procent tepla slunečního. Vedle stroje velkého viděti stroje menší, jež sloužiti mohou k překapování líhu, k vaření kávy.

Teplo sluneční jest vskutku síla značná. V našem podnebí, jež se netěší ze stálé přízně paprsků slunečních, slunce vysílá na každý čtverečný metr půdy tolik tepla, coby dostačilo uvést do varu litr vody a to asi za 10 minut ... Dle toho vypočítal americký strojník Ericsson, že na střechy města Filadelfie tolik tepla slunečního přichází, že by se jím dalo pohybovati více než 5000 parních strojů.

Hle, toť ohromná práce, již Slunce na zemi by mohlo konati, a již se dosud nepoužívá. Ovšem možno namítnouti, že stroj takový nemůže pracovati neustále, nýbrž jen, když slunce svítí, ale i tj. náhrada za jiné palivo znamenitá. A pak nesmíme zapomínati, že tu máme vynález v samých počátcích, který se ještě může valně zdokonaliti, tak že snad není daleka doba, kdy se bude slunce používati za motor aspoň v krajinách teplých. Příroda má pro nás nahromaděno ještě mnoho pokladův, a možná že naši potomci budou se diviti, jak se mohla tak vydatná síla po tolik století zanedbávati. Dlužno však uvážiti, že každý skorovynález přichází ve svůj čas a o tom rozhoduje hlavně praktická potřeba.

Dr. V. Rosický

Vyšlo v časopise VESMÍR v roce 1884

ČEZ by měl platit normální pojistné

ČEZ, který loni vydělal 43 miliard korun, si podle ekologických organizací může dovolit platit normální pojistné. Hnutí DUHA a sdružení Calla dnešní zveřejnění výsledků elektrárenské společnosti komentovaly požadavkem na změnu atomového zákona, po níž by ČEZ nesl plnou finanční odpovědnost za případné škody při havárii některého z jeho atomových reaktorů. Proto je potřeba zrušit klauzuli atomového zákona, podle které by hradil jen zlomek eventuálních škod.

Martin Sedlák z Hnutí DUHA k problematice sdělil: „Tohle ustanovení má jediný účel – snížit ČEZ pojistné. Je to, jako kdybyste vy na své auto měli povinné ručení za desetikorunu. Ale firma, která vydělává třiačtyřicet miliard ročně, nepotřebuje nějaké speciální zacházení a měla by si zaplatit normální pojistné. Kdyby v Temelíně došlo k havárii, tak ČEZ dostane od pojišťoven sto miliard, zatímco všichni ostatní postižení dohromady jen šest a ani o korunu více. V chemickém průmyslu a dalších rizikových odvětvích taková zvláštní pravidla nejsou.“

K váhání zněnit atomový zákon, který takto bezprecedentně zvýhodňuje jaderný průmysl, není žádný ekonomický důvod. Pokud by ČEZ promítl zvýšené pojistné do ceny elektriny, půjde podle analýz Ministerstva průmyslu o pouhé haléře na kilowatthodinu. Tedy vůbec nic dramatického.

Edvard Sequens a tisková zpráva Hnutí DUHA

Geneticky modifikované organismy ohrožují biodiversitu

V salonku pražské restaurace Mánes se před časem uskutečnil zajímavý seminář k problematice geneticky modifikovaných organismů, tj. organismů, kterým člověk změnil dědičnou informaci s cílem získat žádoucí vlastnost (dále GMO). GMO se aplikují v medicíně, farmacii, zemědělství, lesnictví, sadařství. Mají vlastnosti pozitivní i negativní – nekontrolovatelné šíření, vznik nežádoucích vlastností, zneužití, vysoký selekční tlak (superplevele). Ač jde o významnou oblast s potenciálními dalekosáhlými dopady na přírodu a životní prostředí, znalosti jsou zde omezené a společenské povědomí mlhavé. GMO se zásadně liší od produktů tradičního šlechtění. Genon přenesený z jednoho organismu do druhého se může snadno nekontrolovatelně šířit. Genony lze přenášet i do jiných druhů organismů, než z kterých pocházejí. Nejen v ČR probíhá posuzování vlivů na životní prostředí GMO formálně, pod taktovkou jeho příznivců. Častá je personální výměna mezi výrobcí GMO a příslušnou státní správou.

Likvidační je vztah GMO k ekologickému zemědělství. To se zřítka používá prýmyslových hnojiv, prostředků chemické ochrany rostlin a GMO. Pěstování GMO prakticky likviduje ekologické zemědělství ve svém okolí.

Konvenční a ekologické zemědělství mají srovnatelné výnosy i ekonomiku – konvenční plodiny mají vyšší efektivnost za optimálních podmínek, ale trpí vyššími výkyvy, degradují půdy apod. Ekologické zemědělství má stabilnější výnosy, zlepšuje kvalitu půdy, má menší negativní vliv na biodiversitu, např. ve Švédsku, zvláště u menších polí a farem.

GMO ohrožují hlavně biodiversitu:

1. riziko – **úniky do planě rostoucích populací plodin** (semena, pyl) – v USA známe křížence slunečnic – rajče v porostech podél řek apod.

2. riziko – **únik do populací planých druhů křížením** (důležité zejména pro ekologicky významné znaky – někteří slimáci). Bez rizika jsou jen brambory. Řepka se kříží s 13 druhy a její semena velmi dlouho přežívají v půdě.

3. riziko – **naruší se genetické zdroje** – riziko zvláště pro rozvojové země, kde jsou zcela jiné rychlosti horizontálního šíření genů.

4. riziko – **stálý selekční tlak v některých GM rostlinách vede k vytváření rezistentních genotypů plevelů i škůdců**. Otázkou je, zda chceme rozumně využívat herbicidy nebo mít rezistentní plevele? Sója a bavlník se stali rezistentní na roundap, jediný herbicid, který lze použít v citlivých územích. Velmi rezistentní je řepka a sója. Vzhledem k velké variabilitě planě rostoucích příbuzných řepky již máme řadu jejich kříženců.

Přínos GMO je obvykle pozitivní jen v krátkém časovém horizontu. Příkladem může být tzv. *Bt bavlník*. Je odolný vůči škůdci, zpočátku má vyšší výnosy a vyžaduje méně pesticidů. V dalších letech ale dochází k poklesu výnosů, k šíření jiných škůdců, k nutnosti zvýšit použití pesticidů. Těžko se modeluje na malém pokusném poli po krátkou dobu – bez hnojení jen na úrodných zemědělských půdách. Nelze zevšeobecňovat. Krátkodobé sledování nemůže všechna rizika podchytit. Některé jevy jsou velmi komplexní. Posouzení jednotlivých pravděpodobností je nesmírně obtížné. *Ambrozie* prudce roste a šíří se od jihovýchodu, mimo jiné pokrutinami. S ní se šíří i její pyl a alergie lidí na něj. Je rezistentní na roundap. Energetická plodina šřovík nám ničí biodiverzitu, paradoxně jako ekologické opatření a za státní peníze. Nutné je maximálně omezit emoce ve prospěch racionality, nepřehlížet argumenty druhých.

EU selhala. Ekologická tvář Evropská unie hodně utrpěla loňským rozhodnutím povolit pěstování GMO s tím, že tzv. ekologické potraviny mohou obsahovat GMO až do výše 0,9 %. Hodila přes palubu ekologické zemědělství. Na nátlak USA otevřela cestu k likvidaci ekologického zemědělství pěstováním GMO.

Diskuse na semináři se soustředila na otázku, kdo má hradit náklady na kontrolu ekologických potravin z hlediska obsahu GMO ekologickým zemědělcům. Kontroly jsou dosti drahé a navíc se musí opakovat. Zástupkyně ministerstva zemědělství tvrdila, že ekologičtí zemědělci, když ho chtějí provozovat. V sále převažoval názor, že by je měly hradit pěstitelé GMO, protože tím ekologickým zemědělcům způsobují vážné škody. Ve slušné společnosti by mělo platit, že když někdo někomu způsobí škodu, měl by ji uhradit.

Je tu dále princip znečišťovatel platí a princip předběžné opatrnosti. Pokrokem ale bylo, že zástupkyně ministerstva zemědělství poprvé přiznala, že pěstování GMO není neškodné.

Ing. Jan Zeman, CSc., Praha

(Autor uvřejnil tento článek také v Haló novinách 21. 2. 2008)

Ropáci na sněhu?

Hned několik nominací na Ropáka roku 2007 i 2008 už stihla posbírat Kateřina Neumannová během své manažerské kariéry. Bývalá reprezentantka v běhu na lyžích se jich dočkala za nesmyslné převozy sněhu pro pořádání závodů světového poháru v Praze (tehdy to byl sních šumavský) a ve Vesci u Liberce (tentokrát se jedná o sních z Jizerských hor).

„Ze zaslaných nominací vyplynulo, že obecně lyžařské závody nikdo neodsuzuje, nicméně lidé jsou citliví na to, když jejich příprava nemá rozumné organizační hranice, zákonná povolení a navíc vše ještě stojí velké množství veřejných peněz,“ uvádí se v tiskové zprávě Děti Země,

kteří každoročně anketu o Ropáka roku pořádají.

Proti pořadatelům se už obrací i běžkařská veřejnost, kterou popudilo odvážení sněhu z běžkařské magistrály v Jizerkách. Několik desítek vyvolených jedinců z podporou sponzorů a státu (!) si užije svůj skvělý závod v krajině bez sněhu, zatímco stovky rekreačních lyžařů ostrouhají. Pikantní je, že vesecký areál leží v nadmořské výšce kolem 450 metrů, o loňském pražském „cirkusu“ se pak nemá cenu ani dále šířit.

Hrozí podobný klimatický scénář také případnému lyžařskému areálu v Boleticích? Rozhodně to nelze vyloučit. Boletice leží ve srážkovém stínu Šumavy. Jejich nadmořská výška není nijak závratná (1221 m n. m.), pokud si uvědomíme, jaké problémy se sněhem mají dnes i střediska v Alpách. Minimálně umělé zasněžování by bylo pro provoz areálu nezbytné. Což samozřejmě souvisí s odběrem značného množství vody z krajiny, energetickou náročností a dalšími dopady.

V jedné televizní reportáži jsem vyslechl běžkaře, který bral jako hotovou věc, že lyžaři mají jezdit za sněhem a ne naopak. Takovými logickými úvahami se však dnes manažeři lyžařského byznysu zřejmě nehodlají zdržovat.

Jiří Řehounek

Foto z www.tyden.cz /pozn. red.)

Sních nad zlato

Byl jednou jeden panovník v království Libereckém. Měl, jak jinak, tři dcery a zajímal se, jak jinak, o zimní sporty. I on však zestárl a začal tušit konec své jinak vcelku úspěšné sportovní kariéry. Nyní se z něho stane funkcionář. Zavolal si tedy svá tři děvčata, aby se jich zeptal, co si o tom myslí a jak moc ho mají ráda. Ve stáří je vždy dobré vědět.

„Mám tě ráda jako všechny akcie ČEZu, které vlastníme,“ pravila první.

„Chytrá holka, ta ví, o čem je život,“ usmál se pan král.

„Já tě mám ráda jako všechny tvoje zlaté medaile, které jsi v životě vyhrál,“ řekla druhá.

„Taky chytrá, určitě se neztratí. Vždy bude vědět, jak se vlichotit mužům..“

„A co ty, Kačenka,“ obrátil se budoucí organizátor megalomanských zimních akcí ke své nejmladší.

„Inu, tatínku,“ špitla Kačenka nesměle, upírajíc svůj zrak na téměř jarní krajinu za zámeckými okny. Uvědomila si, že letošní zima nebyla příliš nakloněna zimním radovánkám. Už několik let pozorovala, že sněhu každoročně ubývá. Ostatní však, včetně jejího otce, jako by to nebrali na vědomí. Představa, že její milovaný rodič a sportovní vzor chce v této oblasti každoročně pořádat Světový pohár v lyžování a možná i v závodě sdruženém, sevřela její srdéčko úzkostí.

„Inu tatínku,“ opakovala Kačenka, „já vás mám ráda jako sních.“

„Jako sních? Jako tu zmrzlou vodu, které je kolem vždy dostatek? Tak málo jsem ti drahý? Za víc přemýšlení ti nestojím, nevděčnice?!? Okamžitě zmiz z mého zámku. Nechci tě už nikdy vidět.“

S pláčem opustila nejmladší dcera královský dvůr.

Přešlo léto i podzim, nastal čas vlády paní Zimy. Ten rok však vůbec nemrzlo, žádný sníh nenapadl. Malé i velké děti plakaly, sněhuláci posílali nejdříve prosebné a později výhružné petice, rodiče bombardovali úřady dotazy. Světová asociace zimních sportů urgovala slíbené mistrovství. Pan král byl ale bezradný. Kde vzít, když nikde není? Usilovně surfoval na všech bezpečných i nebezpečných vlnách internetu, vysílal esemesky i esóesky, prosil, žádonil, nařizoval, ale po bílé peřince ani památky. Ostuda nevyčíslitelných rozměrů, reputace celého království v háji... Přece nemůže odvolat, co slíbil.

Nesmělé zaklepání na dveře přerušilo jeho trudné myšlenky. Když otevřel, nevěřil vlastním očím. Kačenka! Jeho nejmladší! Jeho překvapení bylo ještě větší, když jej zavedla k oknu. Po všech cestách do nejdelší dálky, kam oko pohlédlo, jezdily obrovské nákladní vozy plné sněhu.

„Jak jsi ...“ chtěl se zeptat král. „Kde jsi...“

Ale dceruška jen přiložila prst na ústa. „O tom se nemluví. I já jsem se poučila a za necelý rok i já jsem se ve světě leccemus naučila. Všechno se dá obejít, všechno se dá koupit, všechno je možné získat. Jen vědět, na koho se obrátit. Hlavní je mít kachní žaludek, ostré lokty a hroší kůže. To by bylo, aby naši poddaní na tebe a na naše panství nebyli hrdí. Pravda, sníh bude jenom tady, ale reputace našeho království je zachráněna. A to by bylo podruhé, abychom nedonutili poddané, aby se radovali spolu s námi a aby na nás byli patřičně pyšní.“

„Chytrá holka!“

Je po mně, s ješitností vlastní všem panovníkům pohlédl na dcerku a s neskrývaným zalíbením dlouho pozoroval kolonu sněhové armády spásy. Jeho pohled náhle upoutal nápis na korbě nejbližšího nákladáku. A nápisy mohl číst i na ostatních vozech. CHRÁNĚNÉ ÚZEMÍ JIZERSKÝCH HOR. KRKONOŠSKÝ NÁRODNÍ PARK. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ...

„Kamarádi,“ zašeptal v duchu a neskrývané dojetí mu zamžilo oči.

Na druhý den si znovu zavolal své tři ratolesti.

„Jestlipak mě ještě máte ráda, děvčata! A jak moc tentokráte?“

Ty dvě starší holky, které se nepodívaly dále, než do Vesce, nic nového nevymyslely, ale třetí jej opět překvapila.

„Inu tatínku, mám vás ráda jako obrovský plavecký areál někde na poušti.“

S láskou se na ni zahleděl. Šikovná holka. Ze všech nejchytřejší. Dobře, že se vrátila. Jediná ví, že je třeba dokázat i nemožné. Hned příští rok se sportovním hitem sezóny stalo mistrovství světa všech vodních sportů na Sahaře. Rok následující proslavily Letní olympijské hry ve Vatikánu.

Jaképak malé cíle! Zastaralé heslo: „Dále! Vyše! Rychleji!“ nahradily tři jiné slogany: „Za každou cenu! Přes mrtvolu! Účel světi prostředky!“

A nad libereckým královstvím vlaje od té doby vlajka s modrým nápisem na bílé peřince: „NIKDY NEŘÍKEJ NIKDY!“

Karla Krátká, 14. 02. 2008

Topení – koho nechá chladným?

Lokální kamna na uhlí, kterými prarodiče vytápěli velký byt v centru Plzně mám ve vzpomínkách z raného dětství toliko jako výchovný prostředek, že rady starších nutno brát vážně. Tedy i ty, že na horké se nesahá. Nutno podotknout, že v zimě se životní prostor jinak rozlehlého bytu zužoval na místnosti, kde se topilo, a na ty ostatní. Pak přišly družstevní bytovky, kde se věc z mého dětského a mladického pohledu neřešila do doby, kdy z nějakého důvodu radiátory přestaly hřát. Naštěstí tomu nebylo často. První roky po škole na svobodárně – litinový kotel na uhlí. Tedy špína a prach a zejména nutnost příkládání i tehdy, kdy se to velmi nehodilo. Přišlo vlastní bydlení v panelákových bytech. To znamenalo v prvé polovině devadesátých let ve vztahu k vytápění zejména nemožnost domluvit se sousedy na měření a spravedlivém rozúčtování nákladů, regulaci ani na investici do izolace profukujícího domu.

Tedy ve vlastním je v tomhle ohledu svoboda, avšak limitem jsou finanční prostředky, kvůli kterým je dnešní stav (zejména stran tepelných izolací rekonstruovaného, dvě stě let starého domu) ještě dalek ideálu. Topíme v krbových kamnech na dřevo s horkovodním výměníkem. Nutná je manipulace se dřevem, prostor pro skladování na dva roky, řezání, štípání, donáška a příkládání, ale sálavému teplu

se září plamenů a nezaměnitelným praskotem se hned tak něco nevyrovná. O ceně takového topení pak ani nemluvě. Na pořadu dne je vyřešit záložní napájení oběhového čerpadla fotovoltaicky dobíjenými bateriemi, protože závislost na elektrické síti v období nestabilního klimatu je slabým místem.

Vytápění v roce 2030? Dramaticky rostoucí ceny paliv kvůli rychle se tenčícím zásobám ropy ale i českého hnědého uhlí učiní z vytápění domů nejdražší životní nutnost. Návratnost investic do tepelné izolačních opatření a vůbec úspor energie se začne počítat na roky. V nové výstavbě se zcela běžnými stanou pasivní domy, jimž k vytápění budou stačit místně dostupné obnovitelné zdroje. Dobré izolace a sluneční kolektory sníží spotřebu energie i ve městech, které zůstanou doménou centrálního zásobování. Rozpad soustav se konat nebude, protože vysoké ceny plynu a ostatních paliv pro individuální vytápění to neumožní. Technologická obměna kotlů – teplárenských i těch domovních – zajistí vysoce efektivní využití používaných paliv a současně sníží dnešní znečištění prachem i NOXy. Hnědé uhlí budou spalovat už jen dožívající kotle, protože zostřený boj o poslední u nás dostupné zásoby povede k orientaci na dovážené uhlí černé, biomasu a zemní plyn. Díky strategickým investicím a uvážlivému postupu evropské vlády budeme mít zajištěno nezbytné množství zemního plynu několika nezávislými trasami z různých oblastí světa. Město České Budějovice napojené od poloviny dvacátých let na horkovod z JE Temelín bude právě řešit, čím nahradí zásobování teplem po ohlášeném odstavení této naší poslední jaderné elektrárny a co s nesplacenou investicí. Potrubní pošta mezi jihočeskou metropolí a Týnem nad Vltavou nejeví se jako rentabilní Safra, měl bych se probrat a jít přiložit, noční chlad doráží.

Edvard Sequens, předchozí text byl napsán jako odpověď na anketu „Jak vidíte topení ve svém dětství, současnosti a v roce 2030?“ pro Teplárenské sdružení ČR

Nová putovní výstava

4. února byla v Jihočeské vědecké knihovně přípitkem zdravou betakarotenovou šťávou slavnostně zahájena první instalace putovní výstavy „Kde končí naše odpady?“, která mapuje nakládání s odpady v jižních Čechách. K několikahlavému davu promluvil českobudějovický zastupitel Svatomír Mlčoch, jehož řeč, podobně jako jednotlivé panely přítomné velmi zaujala. Výstava je doplněna vzorky recyklovaných plastů a bioplastů a mnoha informačními materiály, jak k nahlédnutí, tak většinou i k odnesení.

25. února se výstava přestěhovala do prostor českobudějovického magistrátu a 26. března dorazí do strakonické Šmidingerovy knihovny. Další info najdete na www.calla.cz/odpady. Rád bych na tomto místě poděkoval všem, kteří mi s realizací výstavy pomáhali, zejména grafičce Lence Pužmanové, která se zasloužila o poutavý vzhled a dále autorům fotografií, kteří je bezúplatně poskytli. Vstřícné byly i úřady (magistrát, krajský úřad), což bylo též potěšující.

Petr Drahoš

Zelený čtvrtek o obnově vytěžených rašelinišť

Únorový Zelený čtvrtek pod názvem „Dotěženo... A co teď?“ byl ve znamení rašeliny, rašeliničku a rašelinišť. Zajímavé povídání botaničky Petry Konvalinkové navštívilo 16 zájemců o ochranu přírody a obnovu těžbou narušených území. Dozvěděli se, jakými způsoby se u nás i ve světě rašelina těží, jak vypadá flóra a fauna rašelinišť před těžbou a po ní a jakým způsobem probíhá obnova vytěžených rašelinišť.

Rašeliniště nejvíce devastuje velkoplošná těžba frézováním, naopak menší těžba tzv. borkováním přírodě neublíží a některým vzácným druhům může i prospívat. Mnoho borkovaných rašelinišť bylo postupně vyhlášeno jako maloplošná zvláště chráněná území. Na druhé straně se některé druhy s těžbou vyrovnávají špatně a na vytěžených lokalitách se neobjevují ani po ukončení těžby.

V České republice se bohužel rekultivace vytěžených rašelinišť řídí zastaralým zákonem z 50. let minulého století, takže velká většina se rekultivuje vysázením borových monokultur. To je v příkrém rozporu se zkušenostmi z mnoha zahraničních území, kde probíhá obnova s pomocí přirozené nebo řízené sukcese a za součinnosti ochránců přírody a vědců. I při maximální snaze se ovšem obnova potýká se značnými problémy.

Přednášku doplnila řada fotografií z našich rašelinišť, včetně mnoha vzácných a ohrožených druhů organismů. Účastníci mohli obdivovat např. masožravou rosnatku okrouhlostou, omamně vonící (alespoň v reálu) rojovník bahenní nebo vzácného motýla žluťáška borůvkového, který je výrazně rašeliništním druhem. Na konci přednášky následovala beseda s mnoha zajímavými dotazy.

Jiří Řehounek

Dokumentace k záměru obchodně-zábavného centra Černý pelikán je zveřejněna

Dne 11. 2. 2008 byla v internetovém informačním systému EIA na stránce: http://tomcat.cenia.cz/eia/detail.jsp?view=eia_cr&id=JHC244 zveřejněna, v rámci procesu posuzování vlivů na životní prostředí, dokumentace k záměru obchodně-společenského centra Černý Pelikán v Českých Budějovicích. Od tohoto dne běží 30-tidenní lhůta pro podávání **písemných vyjádření** na adresu: Krajský úřad – Jihočeský kraj, U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice. V úředních hodinách (pondělí a středa v době od 8.00 do 16.30 hodin) nebo v ostatní pracovní dny po telefonické dohodě, lze také nahlížet do kompletní dokumentace včetně výkresových příloh na adrese: Krajský úřad – Jihočeský kraj, odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví, pracoviště B. Němcové 49/3, č. dveří 314.

Podaná **vyjádření jsou podkladem pro konečné stanovisko** krajského úřadu, který je povinen zahrnout vypořádání všech vyjádření do celkového hodnocení záměru.

Pavla Matějková

Protipovodňová opatření na Malší stále hrozí

Pro nezavěšeného může být tento titulek zmatečný nebo až zavádějící. Ovšem pro ty, kteří sledují kauzu od počátku, tedy od roku 1998, kdy poprvé firma VH-TRES předložila tzv. Protipovodňový plán města České Budějovice, je to nejen „osvěžení“ živé historie, ale i výzva k ostrážitosti. Protože patřím mezi ty zasvěcené, považuji za nezbytné oprášit kauzu a vyzvat občanská sdružení a veřejnost k účasti v procesu rozhodování o podobě protipovodňových opatření na řece Malší v Českých Budějovicích. Díky odvolání občanských sdružení Calla, Hnutí Duha, Jihočeské matky a OS Malše proti vydanému územnímu rozhodnutí Stavebního úřadu magistrátu města České Budějovice z července loňského roku, je účast a zájem veřejnosti obrazně řečeno opět ve hře! Ve hře je ale především zájem realizovat protipovodňová opatření nejen účinná, ale i ekologicky šetrná, a ekonomicky efektivní. A to se bohužel již deset let nedaří prosadit. Přesto, že máme v ruce oponentní posudky, studie, ale také trpké zkušenosti z jiných tzv. protipovodňových opatření. A hlavně, kruté zkušenosti z povodní, které mimo jiné ukázaly, jak lze protipovodňová opatření řešit.

Předtím, než se vrátím ke zrušenému územnímu rozhodnutí, zalovím opět v historii. V srpnu 1999 podalo město České Budějovice první návrh na vydání územního rozhodnutí pro stavbu Terénní úpravy toku řeky Malše od Mánesova mostu k Malému jezu. Důvodem nebyl pouze výše uvedený protipovodňový plán města, ale zejména záměr získat od rušeného okresního úřadu značné finanční prostředky pro tuto stavbu. Ovšem „účelově“ vázané na dodavatelskou firmu. To byl také hlavní důvod, proč se kauza politizovala, a pamětníci potvrdí, že za pomoci Malše a aktivit nevládních organizací došlo v následných komunálních volbách ke značnému třesu na radnici. Veřejnost zajímaly nejen nezvykle vysoké náklady na stavbu, ale hlavně požadavek vykácení

břehových porostů okolo Malše a zejména likvidace parku v Havlindě. Sdružení Calla již tehdy (31.8.1999) žádalo přerušeni územního řízení a posouzení vlivu stavby na životní prostředí v procesu EIA.

Požadavek se bohužel nesetkal s podporou ani u orgánů ochrany přírody. Odbor životního prostředí sice nesouhlasil s předloženým projektem a v té době se stavěl za požadavek variantního řešení úprav, ale EIA se nepodařila prosadit. Nicméně územní řízení bylo přerušeno z důvodu vydání nezbytných rozhodnutí k zásahu do významného krajinného prvku, územního systému ekologické stability a chybělo také rozhodnutí o kácení obrovského množství stromů. Jedno z posledních stanovisek Referátu životního prostředí okresního úřadu v Českých Budějovicích před jeho zrušením nepožadovalo dle tehdy platného zákona č. 244/1992 Sb. posouzení EIA, byť tato možnost existovala! Ovšem ani tato účelová vstřícnost nepomohla a z projektu Protipovodňová opatření na řece Malši se stala pro nevládky dlouhodobá kauza, jejíž sledování a hlavně efektivní účast kulminovala s ohledem na vývoj správních řízení i časových možností. Zásadní obrat nastal po obnově územního řízení v únoru 2000, kterému předcházela vodohospodářský souhlas i souhlas se zásahem do nadregionálního biokoridoru řeky Malše již nechvalně zmíněného Referátu životního prostředí okresního úřadu České Budějovice. Zároveň tento úřad vyloučil možnost posuzovat celou stavbu komplexně, a ne po etapách. I toto stanovisko, jak se dále ukáže, sehrálo značnou roli. Od samého počátku se do kauzy aktivně zapojila Agentura ochrany přírody a krajiny v Českých Budějovicích a svými stanovisky podporovala nevládní organizace. Její pracovník Ing. Vladimír Šámal dokonce podal jako soukromá osoba stížnost ČIŽP na postup referátu životního prostředí. Spolu s potvrzením oprávněnosti stížnosti dochází k dalšímu přerušeni územního řízení. Ale hlavně je z iniciativy sdružení Calla ustaven petiční výbor pro jednu z nejrozsáhlejších petic v Českých Budějovicích.

A jak to v napínavých příbězích bývá, tady svou výpravu do historie ukončím. Ne proto, že by nebylo o čem psát. Naopak. Kromě sběru podpisů se rozběhla řada akcí směřující k získání informací, oponentních posudků, zapojení veřejnosti a přesvědčování radních. Za stěžejní moment osobně považuji ustavení občanského sdružení Malše v čele s ing. Pavlem Kolářem. Toto sdružení převzalo morální zodpovědnost za občany v kauze a posílilo Callu v tažení proti nepochopení úřadů, samosprávy, byrokracii a lobistickým zájmům. Závěrem se vrátím na počátek tohoto, čtenář mi promine, obsáhlejšího příspěvku. Laicky řečeno poté, co se podařilo společným úsilím stavebního úřadu a investora (město České Budějovice stále) shromáždit potřebná souhlasná stanoviska orgánu ochrany přírody (odbor ochrany přírody Magistrátu města České Budějovice), bylo nadvakrát zahájeno napadené územní řízení. Nadvakrát proto, že jsme stavební úřad opět nachytali, neboť zahájení neproběhlo v souladu s novým stavebním zákonem veřejným oznámením v místě stavby. Ale nakonec tedy bylo územní rozhodnutí v loňském roce vydáno, aby opět po „delší“ době bylo Krajským úřadem Jihočeského kraje zrušeno. Zrušeno bylo v prosinci v souladu se zákonem veřejnou vyhláškou, což bylo možná také důvodem pozdější informovanosti občanských sdružení. Každopádně tímto děkuji Pavlu Kolářovi za jeho zaslání. Media se patrně o tomto osudovém aktu vůbec nedozvěděla a radnice se nemá čím chlubit. Krajský úřad totiž územní rozhodnutí zrušil z důvodu opomenutí některých závažných podkladů pro jeho vydání. Hlavním důvodem bylo ale nedoložení stanoviska – závěru procesu EIA!! Stejně jako v roce 1999 požadovala Calla proces EIA a bohužel nenašli jsme oporu u žádného z úřadů vydávajících potřebná rozhodnutí a souhlasy pro územní řízení. Přestože „Úpravy toků a opatření proti povodním významně mění charakter toku a ráz krajiny“ patří mezi vyjmenované záměry kategorie II. Přílohy č.1 k Zákonu o posuzování vlivu na životní prostředí č. 100/2001 Sb., jak potvrdil odvolacímu orgánu Odbor životního prostředí Krajského úřadu Jihočeského kraje. Protipovodňová opatření na Malši se budou tedy posuzovat za účasti veřejnosti a budou se posuzovat všechny etapy. To je další požadavek Krajského úřadu Jihočeského kraje. Úplně závěrem soukromá prosba a přání. Věřím, že i po deseti letech využije veřejnost možnost zapojit se do procesu rozhodování o podobě protipovodňových opatření a občanská sdružení se stanou potřebnými tahouny v tomto tažení. Podkladů a zkušeností je jistě dostatek. Takže nyní sledujme společně úřední desku, čekajme na zveřejnění zjišťovacího řízení a podejme dostatek argumentů a vyjádření k tomu, aby bylo investorovi uloženo zpracovat dokumentaci. Teprve tehdy dojde k plnohodnotnému posuzování v procesu EIA, včetně možnosti zpracování posudku a veřejného projednání.

Vladimír Molek

Stromovka v ohrožení: snaha o zisk útočí

Zastupitelstvo města České Budějovice rozhodlo v lednu o změně územního plánu v lokalitě Stromovky, na místě stávajícího Autocampu nedaleko staré Litvínovické silnice. Změna využití území má spočívat v přeměně území „zastavitelného pro sport a rekreaci“ na tzv.

„zastavitelné území zahradního bydlení“. Území, jehož využití je slučitelné se smyslem veřejného parku se tak mění v území určené pro individuální, soukromou potřebu. Územní plán města přitom mluví o Stromovce jako o nejvýznamnějším městském parku, jehož území ukládá územní plán města chránit a rozvíjet. Jak je tedy možné, že lze rozhodnout proti územnímu plánu? Snadno. Pokud uzná zastupitelstvo změnu využití území za vhodnou, je v podstatě rozhodnuto. Námitky mohou podávat pouze vlastníci dotčených pozemků a případně zástupce veřejnosti. Zástupcem veřejnosti může být mimo jiné i občanské sdružení, ovšem musí být k tomu zmocněno alespoň dvěma sty občany. Vzhledem k tomu, že o záměrech podobného typu se občané včas mohou dozvědět pouze z úřední desky, a vzhledem k tomu, že mnoho občanů nemá čas úřední desky sledovat, lze jen stěží včas sehnat dostatečný počet podpisů.

U záměru ve Stromovce je navíc překvapující, že ačkoliv je regionálním biocentrem, nebude změna územního plánu podléhat posuzování vlivů na životní prostředí.

„Zahradní čtvrť s vilkami“ je realizovatelná v mnoha jiných a vhodnějších lokalitách Českých Budějovic. Proč bylo vybráno právě toto území, je ovšem snadné zodpovědět. Natolik lukrativní umístění individuálního bydlení poskytuje investorům příslib velmi tučných zisků.

Postupné změny využití Stromovky a jejího bezprostředního okolí se neobejdou bez negativního vlivu na toto území. A to nejen z pohledu vlivů na přírodu, ale i na rekreační hodnoty parku, která se umístováním obytné zástavby v jeho bezprostředním okolí podstatně snižuje. Tyto skutečnosti přirozeně nezajímají investora, měly by však zajímat alespoň orgány územního plánování. Jak budou postupovat v navazujícím územním řízení je však bohužel již z velké části dáno schválenou územní změnou.

Pavla Matějková

Rok obojživelníků?

„Zúčastněte se mé akce, kterou jsem připravil pro 263 řadových dobrovolníků, kteří strhnou národ. Vy, přáteli, máte číslo 194 a přiděluji vám ropuchy. Opište okamžitě text přiloženého letáku, opište jej desetkrát a rozešlete svým přátelům! Uložte jim, ať rovněž oni rozmnoží desetkrát řady jeho adresátů!“

Na letáku stálo psáno strojem staršího typu písma:

NESTRÍLEJTE ROPUCHU OBECNOU VZDUCHOVKOU!“

Tak cituje Josef Velek dopis, který dostal v 70. letech do redakce Mladého světa od jistého pana Hůly (ukázka je z Velkovy knihy Jak jsem bránil přírodu, z povídky Langr a Hůla). Je nasnadě, že dnešní doby internetová by panu Hůlovi dala křídla. Dost možná by se stal nejúspěšnějším spamerem české sítě. Na druhé straně se právě v letošním roce mohou splnit některé z jeho vizí. Letošní rok byl totiž vyhlášen Rokem obojživelníků, kteří se rychle stávají jednou z nejohroženějších skupin organismů. Právě internet a e-mail hrají v kampani podstatnou roli. Na internet také odkazují případné zájemce o podrobnosti (v Jihočeském kraji např. web ZOO Ohrada s podrobnostmi o kampani Žáby bijí na poplach).

Ačkoli na Roku žáby se podílejí především zoologické zahrady a akvária, může se stát inspirací i pro nás ostatní. Právě obojživelníci jsou totiž globálně ohroženou skupinou živočichů, pro kterou téměř každý z nás může něco udělat (nebo něco nedělat). Pokud pomínu

velmi známé akce přenášení žab v kbelících přes frekventované silnice, je extrémně důležité zachovat místa, kde se obojživelníci rozmnožují. Právě úbytek přirozeného prostředí hraje v ohrožení obojživelníků největší roli. Takže – hlídejte si svou tůň, rybníček nebo bažinu. A máte-li možnost, tvořte obojživelníkům prostředí nové.

A jak pro obojživelníky něco nedělat? Vloni jsme se v Calle intenzivně zabývali pískovnou v Mladošovicích. Pískovna stále ještě hostí (mimo jiné) několik zvláště chráněných druhů obojživelníků, je však totálně rozježděná nelegálním autokrosem a motokrosem. Když jsem viděl v tůních na dně pískovny rozježděné snůšky ropuch, bylo mi smutno. Nemá smysl vyzývat na stránkách Ďáblíku psychicky narušené jedince, kteří po pískovně prohánějí své stroje a svá ega, aby toho zanechali. Ďáblík stejně nečtou. Možná teď ale trochu lépe rozumím motivaci pana Hůly z Velkových povídek.

Jestliže tedy nevíte, co udělat pro žáby v Roce obojživelníků, zúčastněte se mé akce, kterou jsem připravil pro 263 řadových dobrovolníků, kteří strhnou národ. Přiděluji vám ropuchy. Zkopírujte okamžitě text z přílohy mého e-mailu, zkopírujte jej desetkrát a rozešlete svým přátelům! Uložte jim, ať rovněž oni rozmnoží desetkrát řady jeho adresátů!

NEROZJÍZDĚJTE SNŮŠKY ROPUCH NA MOTORCE!

Jiří Řehounek

PS: Pokud vám poslední odstavec připadal k smíchu, zajďte se příští rok do Mladošovic podívat. Možná Vám úsměv trochu ztuhne na rtech. A možná taky trochu lépe porozumíte motivaci pana Hůly. Na jiný nenásilný způsob boje s motorkáři a čtyřkolkáři jsem zatím nepřišel.

V kraji travičů a vykradačů hnízd

Na Kaplicku opět řadí traviči zvířata, dozvěděli jsme se koncem února z televizního zpravodajství. Zatím zemřelo na otravu nastraženým pesticidem Furadan několik psů a lišek. Prý to není první případ – před několika lety se událo něco podobného. Notoricky známé jsou i případy otrav orlů mořských.

Reportáž České televize byla natočena profesionálně. Podobně jako starší reportáže s podobným tématem. Redaktor vždycky zpovídá zástupce zainteresovaných skupin, kteří travičství celkem očekávatelně odsoudí. Myslivci, ochránci přírody, komunální politici, chovatelé psů i místní ženy z lidu se shodnou, že takové chování je odporné.

Jen mi vrtá hlavou, kdo stráží ty otrávené návnady. Kdo klade do lesů a kurníků zákonem zapovězená železa, která se dají běžně zakoupit v železářství? Kdo umísťuje do přírody zakázané jestřábí koše? Kdo stílí broky do křídel chráněných dravců? A kdo krade z jejich hnízd mláďata?

Ta tam je doba, kdy se úspěšný střelec pochlubil zabitým orlem chlapům v hospodě. Znamená to, že všechny podobné zločiny jsou již dnes společensky nepřijatelné. Znamená to však také, že všechny podobné zločiny se budou o to obtížněji vyšetřovat, protože jejich pachatelé se jimi veřejně nechlubí. A pokud se někdo přece dozví, že jeho soused nastražil za vsí jestřábí koš, obvykle se proti tomu nepostaví a není ochotný svědčit.

Tady je zapotřebí se optat: Kdybyste o někom věděli, že vykradá kostely, ohlásíte to na policii? Střelbu na orla a kladení otrávených návnad kvalifikují totiž naše zákony dosti podobně.

Jiří Řehounek

Nový časopis o přírodě

Letos v březnu vyjde první číslo nového přírodovědného časopisu Naše příroda. Časopis je zaměřený zejména na flóru a faunu České republiky a okolních států, zajímavá místa v našem okolí, ale i ekologické lesnictví, zemědělství a aktuální otázky ochrany přírody. Čtenáře osloví přehledností, profesionálními fotografiemi a kvalitními články.

Rozsah časopisu je 80 stran ve formátu B5. Bližší informace a náhled do nultého (vzorového) čísla najdete na stránkách www.nasepriroda.cz. Časopis vydává občanské sdružení Naše příroda se sídlem v Olomouci. Cena jednoho výtisku je 48,- Kč. Předplatné na rok 2008 činí za 4 čísla 144,- Kč. Všem zájemcům zašleme první číslo zdarma. Pokud máte zájem o první číslo, předplatné nebo spolupráci s námi, kontaktujte mě

prosím na e-mailu: pavla.mladkova@seznam.cz . Uvítám Vaše návrhy, tipy, připomínky. Časopis můžete objednat také telefonem na 585 204 862 nebo poštou na adrese:

Naše příroda, Lazecká 297/ 51, 779 00 Olomouc nebo na e-mailu: redakce@nasepriroda.cz . Uveďte prosím své jméno, adresu, e-mail, telefon, případně organizaci, sdružení, instituci). Srdečně zdraví

Pavla Mládková, šéfredaktorka

Člověk – nejlepší přítel (?) *Dopis o jednom psím příběhu*

Přeji krásný den, jako příznavkyňě Cally a tak vůbec podobných aktivit jsem se s vámi chtěla podělit o jeden zážitek, který mne opravdu překvapil. Příjemně, jelikož dosud jsem s úředníky moc dobrých zkušeností neměla. Minulý týden jsem na stránkách Městské policie České Budějovice našla tuto zprávu: „Ve středu 6. 2. 2008 bylo na linku 156 Městské policie ČB přijato oznámení o špatném zdravotním stavu pěti psů, kteří jsou umístěni v zahrádkářské kolonii na Litvínovické silnici. Hlídka strážníků okamžitě vyjela na místo, kde zjistila, že psi jsou výrazně podvyživeni a jeví známky týrání. Přes operační středisko MP byla vyrozuměna krajská veterinární správa. Pracovnice krajské veterinární správy případ na místě zdokumentovala. Krajská správa vyrozumí příslušný odbor Magistrátu města České Budějovice a učiní kroky pro případné odebrání psů.“

Jelikož se o takové případy zajímám, napsala jsem na MP a KVS v Českých Budějovicích email, zda by mi mohli poskytnout informaci, jak to s těmi pesany vypadá. Mluvící MP mi mile odpověděla a odkázala mne na odbor OŽP České Budějovice a to na pana ing. Svatopluka Miku. Ten mi obratem odpověděl toto: „Psy, které připomínáte, byli již dříve odebráni (proti našemu rozhodnutí o odebrání se chovatel odvolal, ale toto nemá odkladný účinek – řeší Krajský úřad) a jsou zatím v náhradní péči (jeden u jiného chovatele, ostatní v psím útulku). Tento týden mu byli odebráni další dva psi (kteří se u něho najednou objevili), neboť chovatel je v současné době v takovém zařízení, kde má ‚velice omezen pohyb‘. Kromě jiného vyšetřovatel uvažuje na základě našich podkladů o rozšíření vyšetřování i o trestný čin týrání zvířete. Myslím si, že tuto kauzu jsme jako orgán státní správy vyřešili rychle (též za pomoci vedení Letiště a paní starostky z Homolí) a bez zbytečného utrpení psů. Pokud naše rozhodnutí o odebrání potvrdí Krajský úřad (zamítne odvolání), můžete požádat psí útulek a zajistit alespoň jednomu z odebraných psů důstojný další život.“ Hodně mile mne tento vstřícný postoj a hlavně poměrně rychlý zásah orgánů k tomu určených překvapil, zvláště když je asi všem jasné, že v takových případech se jakékoliv protahování může stát příčinou úhynu týraných zvířat. Chtěla jsem vás poprosit, jestli byste nemohli dát do Ďáblíka alespoň malý odstaveček o tomto případu, myslím si, že by se mělo ukázat i to, že úředníci nejsou jen nástroje investorů a podobně, že i mezi nimi jsou lidé, kteří mají srdce.... Děkuji moc a přeji krásný den 😊

Tereza Müllerová

Pozvánky na akce

Vodní a mokřadní ptáci jižních Čech

Akci pořádá: **Šmidingerova knihovna Strakonice a ZO ČSOP Strakonice**

11. března 2008 od 17 hodin, Gymnázium ve Strakonících

Zveme Vás na přednášku s promítáním "Vodní a mokřadní ptáci jižních Čech". Přednáší pracovník Agentury ochrany přírody RNDr. Jiří Pykal.

Promítání ekosnímků

Akci pořádá: **Český nadační fond pro vydru, ČSOP Třeboň, IKS Třeboň**

Čtvrtek 27.3.2008 od 18:30 hod. , Třeboň, kino Světozor na Masarykově náměstí

Tématem promítání v třeboňském kině Světozor bude téma pro budoucnost dost podstatné – energie.

Přijměte pozvání ČNF pro vydru, ČSOP v Třeboni a IKS Třeboň. Stránky akce: <http://www.vydry.org>

Zelený čtvrtek:
„Permakultura je také kultura“
s Františkem Kurtinem

Čtvrtek 20. března 2008 od 17 hod v galerii Měsíc ve dne, Nová ul.3, České Budějovice.

Více informací:

ROSA – společnost pro ekologické informace a aktivity, Senovážné nám. 9,
České Budějovice, tel.: 387 432 030, rosa@ecn.cz, <http://rosa.ecn.cz> ,
Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35,
České Budějovice, tel.: 387 310 166, calla@calla.cz, www.calla.cz/

Pořádáno jako aktivita projektu „Jihočeské přírodní zdroje pro budoucnost“ který je podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

ENKI, o.p.s., Dukelská 145, Třeboň, 379 01
Obecně prospěšná společnost pro výzkum a osvětu v oborech ŽP

Pozvánka na jednodenní seminář
„Co mohou obce získat péčí o mokřady a vodu v krajině“

který se koná **dne 20. 3. 2008 v 8:30 hod.** v Českých Budějovicích v budově Krajského úřadu Jihočeského kraje, budova v ulici B. Němcové 49/3, zasedací místnost č. 208

Program semináře (orientační časový rozvrh)

Prezentace a předání doplňkových materiálů účastníkům	8,30 - 9,00
Seznámení s projektem podpořeným ESF	9,00 - 9,15
Funkce vody v krajině, mokřady a jejich význam v tvorbě a ochraně přírody	9,15 - 10,00
Voda ve volné krajině	10,10 - 11,00
Voda v intravilánu obcí	11,10 - 11,40
Ekologická výchova a neziskové organizace	11,40 - 12,10
Dobrovolný test	12,10 - 12,20
Možnosti financování revitalizačních aktivit, zdroje informací a kontakty na odborníky	12,30 - 12,50
Předání osvědčení o úspěšném složení teoretické části vodnických zkoušek a závěr	12,50 - 13,00

Přednášet budou zástupci ENKI o. p. s. a zástupci partnerů projektu. Součástí semináře bude malé občerstvení.

Z důvodu zajištění dostatečných prostor a občerstvení prosíme o potvrzení účasti (stačí odpověď e-mailem na naši adresu).

Výstava
Kde končí naše odpady?

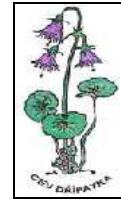
Akci pořádá: **Šmidingerova knihovna Strakonice a Calla**

od 26. března do 18. dubna 2008 Šmidingerova knihovna Strakonice, Zámek 1

Výstava na 10 panelech podává přehled o situaci v jihočeském odpadovém hospodářství. Ukazuje problémy skládkování a spalování odpadu, motivuje k prevenci a omezení vzniku odpadu, využívání biologicky rozložitelného odpadu (kompostování), nabízí informace jak aktivně přispět ke snížení produkce odpadů atd.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PRACHATICE, VODŇANSKÁ 287, PRACHATICE
STANICE ZÁJMOVÝCH ČINNOSTÍ
CENTRUM EKOLOGICKÉ VÝCHOVY DŘÍPATKA
383 01 PRACHATICE, RUMPÁLOVA 999
tel./fax.: +420 388 317 806, mob: +420 739 369 457
e-mail: dripatka@dripatka.cz, <http://www.dripatka.cz>

POZVÁNKA

Srdečně zveme učitele přírodopisu, biologie a ostatní zájemce
na terénní kurz s poznáváním základních druhů rostlin

* **FLORISTIKA V PŘÍRODĚ (a využití přírodnin ve výuce)** *

Kurz se uskuteční : **15. – 17. května 2008** v Prachaticích, se zahájením v CEV Dřípatka.

Předběžný program: Vycházky do terénu:

Čt. 15. 5. : Blízké okolí Prachatic – ZŠ Zlatá st. - Stezka kolem stezky,

Vyhlídková stezka kolem Prachatic (část okruhu), večerní beseda

Pá .16.5. : NP Šumava (Stožecsko)

So. 17.5. : Školní přírodní rezervace u Zdenic a okolí

Můžete se zúčastnit pouze jakéhokoliv dne (z uvedených), podle Vašich časových možností.

Lektor: RNDr. Božena Šerá, Ph.D. (Ústav systémové biologie a ekologie AV ČR, České Budějovice).

Účastnický poplatek: 100,-Kč / den; Možnost přespání v ubytovně CEV : (110,-Kč/noc).

Přihlášku pošlete nejpozději **do konce dubna**, písemně, telefonicky nebo mailem na Dřípatku (výše uvedená adresa). Přihlášku Vám potvrdíme mailem a včas pošleme upřesněný program.

Ekologická poradna sdružení Calla – poradenství pro Vás

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc v oblastech, na které se specializujeme:

Účast veřejnosti na rozhodování - metodická i právní pomoc občanům, obcím a občanským aktivitám při rozhodování o stavbách a činnostech ovlivňujících životní prostředí, zapojování veřejnosti do procesů posuzování vlivů staveb na životní prostředí, využívání zákonů o poskytování informací, zakládání občanských sdružení, organizování občanských aktivit, zprostředkování posudků. *Za tuto oblast poradny odpovídá Pavla Matějková, dosažitelná na telefonu 387 311 381, e-mail: pavla.matejkova@calla.cz.*

Ochrana přírody a krajiny - odborná pomoc v oblasti biologie a ochrany přírody, chráněná území a péče o ně, územní a druhová ochrana přírody (se zaměřením na entomologii a botaniku), ekopedagogické využití chráněných území. *Za tuto oblast poradenství je zodpovědný Jiří Řehounek, volejte ho na telefon 387 311 381 nebo pište na e-mail: rehounekj@seznam.cz.*

Obnova těžbou narušených území - přirozená obnova těžbou narušených území (především ve šterkopískovnách), poradenství při tvorbě rekultivačních plánů využívajících přirozenou obnovu, využití těžbou narušených území v druhové ochraně a ekologické výchově a ekologie obnovy (restoration ecology). *V této oblasti Vám poradí Jiří Řehounek, kterého najdete na telefonu: 387 311 381, ale spíše na e-mailu: rehounekj@seznam.cz.*

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Poradna spotřebitelům elektřiny při jejich problémech s distributory. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoce radioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice. *Pro odpovědi z oblasti energetiky se obraťte na Edvarda Sequense na telefon: 387 310 166, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.*

Alternativy pro zemědělství - informace o pěstování technických plodin v zemědělství a jejich dalším využití. Konzultace pro zemědělské podniky v oblasti energetické soběstačnosti: pěstování energetické biomasy, využití biopaliv. Archiv videí, fotografií, publikací a informačních materiálů o pěstování, zpracování a využití konopí setého. *Poradnu v oblasti zemědělství u nás vede Hana Gabrielová, kterou kontaktujte pomocí telefonu: 387 310 166 nebo e-mailu: hana.gabrielova@calla.cz.*

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice:

Pondělí - 10 až 13 hodin (především energetika)

Středa - 14 až 17 hodin (především alternativy pro zemědělství a všeobecné poradenství)

Čtvrtek - 14 až 17 hodin (především ochrana přírody a krajiny a ekologická obnova po těžbě surovin)

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě. Využijte poradenství pomocí e-mailu: poradna@calla.cz. Písemné spojení: Calla, P.O. BOX 223, 370 04 České Budějovice.

Zpravodaj Ďáblík vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: P. O. BOX 223 370 04 České Budějovice

Telefon a fax: 387 310 166

E-mail: calla@calla.cz

Naše konto: 3202800 – 544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Sídlo: Fráni Šrámka 35, České Budějovice

Telefon: 387 311 381

Internet: <http://www.calla.cz/>

Starší čísla občasníku Ďáblík najdete na stránkách sdružení Calla.

Uzávěrka dalšího čísla je 31. března 2008.

» Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. «

» Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz «

Vydávání zpravodaje Ďáblík je podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

